

Тема. Основні події 1917 р. Лютнева і жовтнева революція в Росії.

План.

1. Лютнева революція в Росії та її вплив на перебіг війни.
2. Вступ у війну США
3. Бойові дії в 1917 р. Воєнні дії на Західному фронті у 1918 р.
4. Революційні події в Німеччині. Комп'єнське перемир'я
5. Наслідки Першої світової війни

Література

1. Полянський П.Б. «Всесвітня історія» 10 кл.- К.: «Генеза», 2010 – 256 с.;
2. Ладиченко Т.В. Всесвітня історія. 10 кл. – К.: «Генеза», 2010 – 294 с.;
3. Рожик М.Є. «Всесвітня історія 10 клас».- Київ «Генеза» 2000р.;
4. Воронявський О.В. «Всесвітня історія»: Наочний довідник / О.В. Воронявський, Н.Л. Міщенко. – Х.: Вид-во «Ранок», 2011. – 128 с.

1. Негативний вплив війни найбільш сильно проявився в Росії. До економічних і соціальних проблем додалася політична криза, спричинена поразками на фронтах, недовірою до діяльності уряду, його нездатністю завершити війну. У лютому 1917 р. антивоєнні та соціальні виступи в Росії набрали небаченого розмаху і переросли в революцію.

Чимраз більше загострювалися протиріччя, особливо між царськомонархічним табором і двома іншими — ліберальнобуржуазним і революційнодемократичним. Цар і його поплічники намагалися будь що зберегти свої привілеї. Одночасно ліберальна буржуазія прагнула одержати доступ до влади.

Росія стала республікою (проголошено 1 вересня 1917 р.). 25 жовтня 1917 р. у Петрограді був здійснений Жовтневий переворот. Тимчасовий уряд впав, влада перейшла до рук Рад робочих і солдатських депутатів.

На 1917 р. кожна з воюючих країн виношувала потаємні плани. Німецьке командування обрало оборонну тактику, війська Антанти — наступальну. Ще в грудні 1916 р. Німеччина виступила з пропозицією розпочати переговори про мир. Вона та її союзники хотіли б укласти мир, залишивши за собою всі завойовані території.

Німецький уряд, який давно мріяв захопити Росію, одержав привід для розриву відносин. Відповідно до свого плану, німці прагнули дуже швидко захопити Петроград, Москву, розгромити Ради й укласти мирну угоду з «небільшовистським урядом».

Російська армія почала відступати, тому що на той час утратила всю свою боєздатність. 21 лютого Рада Народних Комісарів прийняла написаний В. І. Леніним декрет «Соціалістична Батьківщина в небезпеці!». 3 березня 1918 р. у Бресті був підписаний мирний договір із Німеччиною, що ввійшов в історію під назвою Брестського миру.

***Брест-Литовський мірний договір** — мирна угода між Українською Народною Республікою з одного боку та Німеччиною, Австро-Угорщиною, Туреччиною і Болгарією з другого, підписаний 27 січня (9 лютого) 1918 року у Бресті (Бресті, Брест-Литовську); перший мирний договір у Першій світовій війні 1914-1918 років. Став наслідком одного з етапів переговорів у Брест-Литовську, загальним підсумком яких був вихід Росії з Першої світової війни.*

2. Сполучені Штати Америки були країною, яка ніяк не бажала поразки Антанти. Тривалий час їм було не вигідно вступати у війну — адже США постачали країнам Антанти зброю, боєприпаси, продовольство, а з державами австро-німецького блоку торгували через нейтральні країни. Правлячі кола США прагнули, щоб країна відігравала більш вагомую роль у світі, а не прийнявши участі у війні не можливо було претендувати на участь у розподілі «післявоєнного пирога».

3 лютого 1917 р. США розірвали дипломатичні відносини з Німеччиною. Коли стало відомо, як небезпечно для союзників розгортаються події в Росії, Конгрес США оголосив війну Німеччині. Це трапилося 6 квітня. Вступаючи у війну США не стали зв'язувати себе якимись союзницькими угодами, сподіваючись по війні відігравати провідну роль під час мирних переговорів, як головний арбітр. Формальним приводом до війни стала німецька дипломатична депеша («Нота Циммермана»), перехоплена англійською розвідкою і передана американцям, в якій йшлося про таємні переговори Німеччини і Мексики про союз проти США. А вже через рік на Західному фронті було понад 2 млн американців під командуванням генерала Першинга. Американська промисловість отримала нові замовлення. Економічна, військова, фінансова міць США була спрямована проти Німеччини і не залишила їй шансів на перемогу.

3. 16 квітня 1917 р. Антанта починає наступ на Західному фронті. Але постійні атаки англофранцузьких військ не дали позитивних результатів. Під час підготовки цієї воєнної операції командування Антанти наполегливо вимагало від Тимчасового уряду Росії почати наступ на Східному фронті. Однак у революційній Росії підготувати такий наступ було нелегко.

у 1917 р. на всіх європейських фронтах, незважаючи на перевагу Антанти в живій силі й у військовій техніці, її військам не вдалося домогтися вирішального успіху в жодному з розпочатих наступів. Антанта зазнала поразки завдяки непогодженості у рі шенні найважливіших питань з проведення військових операцій. Ускладнила положення й революційна ситуація в Росії.

На початку вересня 1917 р. німецька армія вирішила наступати на північній ділянці Східного фронту з метою захоплення Риги й Ризького узбережжя.

4. Німецьке командування навесні 1918 р. намагалося розбити англофранцузькі війська. Зазнаючи великих втрат, вона всетаки підходить до Парижа, захопивши на шляху полонених і трофеї. Однак спроби Німеччини розбити ворога провалилися: вона вичерпала всі свої резерви, у тому числі й у живій силі. Наступ німців провалився, тому що війська США, об'єднавшись із військами Антанти, відігнали німців на вихідні позиції.

8 серпня війська Франції, Англії та США під загальним командуванням французького маршала Фоша почали наступ, їм удалося прорвати фронт супротивника, розгромивши за один день 16 дивізій. Не бажаючи більше боротися, німецькі солдати здавалися в полон.

Збройні сили Німеччини не в змозі були чинити опір генеральному наступу франкоанглоамериканських військ.

Солдати австроугорської армії не захотіли більше воювати. АвстроУгорщина розвалилася, на її території утворилося кілька незалежних національних держав. І вже 3 листопада 1918 р. австроугорське командування підписало перемир'я, продиктоване Антантою.

Одночасно в Німеччині почалася революція. 9 листопада народ скинув монархію. Країна стала республікою, був створений новий уряд. Саме з ним на світанку 11 листопада 1918 р. Німеччина змушена була підписати Комп'єнське перемир'я. На світанку 11 листопада 1918 р. між Німеччиною та її противниками було підписано Комп'єнське перемир'я. Об 11-й годині ранку пролунав сигнал "Припинити вогонь!". Прогримів перший залп артилерійського салюту. Перша світова війна закінчилася.

5. Перша світова війна привела до серйозних політичних, економічних і територіальних змін у багатьох регіонах світу, особливо в Європі. Її закінчення вже не могло повернути світ у довоєнний стан.

Сталися зміни у співвідношенні сил у світі. Змінився склад головних дійових осіб у світовій політиці:

- революція в Росії, про справжню мету мало хто здогадувався, на певний час вивела її з кола великих держав;

- країни Четверного блоку (Німеччина, Австро-Угорщина, Болгарія, Туреччина) зазнали поразки і теж випали з гурту країн, які визначали світову політику;
- позиції Англії та Франції послабилися внаслідок зростання впливу США та Японії;
- перестали існувати імперії: Німецька, Російська (хоча згодом Російська імперія відродилась у формі СРСР), Австро-Угорська, Османська;
- на території Європи утворилися нові держави — Польська Республіка, Чехо-Словацька Республіка, Королівство сербів, хорватів і словенців (з 1929 р. — Югославія), Австрія, Угорщина, Фінляндія, Литва, Латвія, Естонія. Це докорінно змінило становище у Східній Європі. Порушення етнічного принципу під час установа нових держав та амбіції їхніх лідерів перетворили цей регіон у постійне джерело напруження.

Утворення національних держав у Європі

Червень 1917 р. – проголошення незалежності Литви
Грудень 1917 р. – утворення незалежної Фінляндії
Січень 1918 р. – проголошення незалежності Української Народної Республіки
Лютий 1918 р. – утворення незалежної Естонії
Жовтень 1918 р. – утворення Чехословаччини
Листопад 1918 р. – проголошення Західноукраїнської Народної Республіки
Листопад 1918 р. – утворення незалежної польської держави
Листопад 1918 р. – проголошення Австрійської республіки
Листопад 1918 р. – проголошення Угорської республіки
Листопад 1918 р. – утворення незалежної Латвії
Грудень 1918 р. – створення Королівства СХС (сербів, хорватів, словенців)
Червень 1919 р. – проголошення Веймарської республіки в Німеччині

Бойові дії минулої війни призвели до розорення економіки багатьох країн, зокрема промисловості, транспорту, сільського господарства. Так, Росія втратила 60% того, що мала перед початком війни; Австро-Угорщина — 41, Німеччина — 33, Франція — 31; Англія — 15%.

Мирне населення, що потерпало від неймовірних труднощів, із якими воно мирилось у перші роки війни, із затягуванням бойових дій почало боротьбу не тільки за свої права, а й проти тих сил, які цю війну розв'язали. Як наслідок у ряді європейських країн спалахнули революції — в Росії, Німеччині, Угорщині, Австрії, Фінляндії, Словаччині. В інших (Англія, Франція, США) здійснили реформи. В Італії було встановлено фашистську диктатуру.

Війна і революції привели до краху монархій: із 41 правлячої династії в Європі напередодні війни після її завершення залишилося тільки 17.